

REDACȚIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit Administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:
PENTRU

AUSTRO-UNGARIA:

Pe un an: 10 cor.

Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI

STRĂINĂTATE:

Pe un an 14 franci.

Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Congresul educației populare.

I.

Afară de congresul educației morale din Londra, merita o deosebită atențiune și congresul dela Paris, de care ne ocupăm în cele următoare. În zilele de 1—4 Octomvrie s'a ținut în Paris *Congresul internațional al educației populare*, al doilea congres de acest fel, după ce primul s'a ținut în Milano la 1906.

Societatea *Liga învățământului din Franța* a organizat acest congres de-odată cu adunarea sa generală anuală, prin ce congresul a primit un colorit prea mult francez și prea puțin internațional. Cu toate acestea problemele ce s'au discutat acolo, sunt de o necontestabilă valoare generală pentru toți acei cari se ocupă de educațiune și mai ales de educațiunea populară, care trebuie să apară și pe orizontul vieții noastre, ca o problemă de actualitate și de interes.

Organizatorii congresului au împărțit pe membri în șase secțiuni, având să discute în fiecare punctele următoare:

- Societăți de educațiune și instrucțiune. Universități populare.*
- Conferințe și lecturi. Biblioteca populară.*
- Mutualități școlare și post-școlare.*
- Educațiunea femeii în vederea rolului său de gospodină și mamă în familie.*
- Învățământul profesional.*
- Colonii de vacanță și schimbul internațional de copii. Calătoriile de studii ale corpului didactic.*

Dintre cele 6 puncte s'au trimis cele mai multe comunicări și cele mai documentate, despre chestiunea »societăților de educație și instrucție«; cele mai puține despre »educația femeii«.

Germania și Sviteră n'au trimis nimic, deși instituțiile lor de educațiune populară sunt vechi și bine organizate.

»Educațiunea populară« se numește acea activitate extrașcolară, adică tot ce se face în afară de școala elementară, prin care se face instruirea și educarea acelei părți a poporului,

care nu poate să cerceteze cursuri de școale secundare, speciale și superioare.

Mijloacele acestui fel de educațiune, care e menită să ridice pe fiecare om la demnitatea de »cetățean« în stat, sunt variate.

Înlăi, prin instrucțiune se vor adauge cunoștințe noi peste cele dobândite în cursul elementar și vor fortifica pe cele dintâi. La acest scop conduc universitățile populare, cursurile de adulți, conferințele și lecțiunile publice, bibliotecile populare, reprezentațiunile cu schiopticoane ș. a. Apoi, prin pregătirea profesională devin oamenii destoinici de o ocupațiune, prin care își câștigă mai ușor hrana, la care se adaugă pregătirea femeii pentru rolul de mamă și gospodină, — și cu aceasta iată stabilit cercul de activitate fixat pentru desbaterile congresului de educațiune populară din Paris.

Desbaterea problemelor puse la ordinea zilei au început cu comunicările a doi învățați din Belgia, în chestia »societăților« de educațiune — cari pot fi de multe feluri și organizate de ori ce instituțiune, afară de stat și comună.

În Belgia învățământul elementar nu e decretat de obligator. Statistica stabilește că rămân 10% pe dinafară de școala dintre copiii în vârstă de școală și un număr relativ mare nu absolvă școala elementară.

Pentru a îndeplini golul rămas în educațiune și cultură în lipsa de cercetarea școlii, se folosesc următoarele mijloace: Cantinele școlare și societățile de ajutor cari fac posibilă terminarea școlii aceloră, cari umblă regulat; școlile de adulți pentru cei ce n'au terminat tot cursul elementar; cursuri în casarmă cu recruții cari nu știu carte. Pentru complectarea acțiunii școlii Belgia are ca mijloace de educație și cultură socială diferite societăți, de temperanță, de învățământ antialcoolic, de economia școlară, de protecția animalelor ș. a.

Din Italia s'au făcut comunicări foarte interesante și originale.

D. Castelli susține, că în lecțiile populare trebuie să se dea o mare dezvoltare învățământului științelor. Sa se ia profesori specialiști

din cursul secundar, cari să facă cursurile. Și anume cum? Ceterie de pagini alese din marii oameni de știință ai lumii, cu explicarea și comentarea lor. Propunerea aceasta e cu atât mai importantă, încât dă și o listă de cărți pentru utilizat și anume, din Tyndal, Favaday, Crookes, și alții; iar ca subiecte de studiat înșiră trecutul, prezentul, scopul fizicii și chimiei, filozofia naturală, geneza elementelor, lumina ca element electromagnetic, ș. a.

Credem că pentru lecțiuni de asemenea înălțime se cere un nivel cultural ceva mai ridicat decât al acelor cari merg la cursul de adulți, căci au o dibăcie atât de mare de prelegător care să prelegă popular și înțelegibil asupra unor fenomene de natură a oamenilor cu prea puțină pregătire, este greu de crezut că se găsește.

D. C. Palazzo a descris școala profesională din Roma, numită grădina »Nomentano«. Pe un teren de 35.000 m. p. se învață agricultura, meseriile, cântarea, gimnastica și tragerea la țintă. E un internat cu paviloane, unde trăiesc elevii în societatea profesorilor lor.

Profesorul Baumgarten din Zürich (Svizzera) descrie o școală tot ca cea din Roma, care există în New-York, lângă lacul Chantauqua. Lângă această școală, cu vremea — ca în America! — s'a clădit și un oraș de petrecere pentru vară și de studiu. Vin acolo să asculte cursurile multe și variate 15-20 mii persoane. După ce pleacă de-acolo, li se trimite acasă cărți și reviste anume făcute, după categoriile de elevi. Cine vrea lecții prin corespondențe, cere și i se răspunde de profesorii specialiști din Cantauqua.

Din Franța a prezintat D. Jeanot un raport resumativ despre chestia educației populare în Franța. Se deosebesc:

a) opere de învățământ și anume, cursuri de adolescenți și adulți, conferențe populare, societăți și instrucție populară, universități populare;

b) opere sociale: societăți de foști elevi, patronaje școlare, mutualități.

Universitățile populare sunt menite — în Franța și Italia — de a da »o extensiune universitară« cum s'ar rede la noi, ci »o operă de educație și de acțiune socială«, voind să perfecționeze, să ridice individualitățile.

Mijloacele sale sunt conferențele, cercuri intime, cantine speciale, cursuri de istorie, economie politică, cercuri de muzică (cântare), escurziuni, reprezentațiuni teatrale, concerte ș. a. Numărul acestor universități la 1905 eră în Franța 165 cu 50.000 persoane.

Italianii însuflețiți de aceste instituții au propus la congresul din Milano, să se facă o »Uniune internațională a universităților populare«.

S'au făcut rapoarte și despre biblioteci.

Intrebările cari se ridică sunt: Ce dai de cetit? Cum faci pe oameni să iubească cetitul? Volume de autori mari și vestiți numai decât fac o bibliotecă. Dar nu o bibliotecă populară, adevă un mijloc ori instrument, aparat de difuziunea adevă răspândirea culturii. O bibliotecă, în care materialul nu se conservă, ca în arhive ci se schimbă într'una după trebuințele momentului?

În această privință »Societă Umanitoria« din Milano a devenit un centru de înființare de astfel de biblioteci.

În luna Decembrie se va întruni la Roma un congres, pentru a discuta asupra stabilirii unui tip din această bibliotecă populară.

Educație școlară.

În un un articol precedent am indicat nemulțămirea poporului cu lucrarea școlii de astăzi și am arătat totodată și motivul din care emanează aceasta judecată nemulțămitoare.

În situația schimbată a școlii române din această patrie, s'au grămădit atât de mult *pozerile* pe umerii învățătorului român, încât a pretinde dela el să-și facă și o *educație religioasă*, după cum o dorești tu ca român în *spiritul bisericii ortodoxe românești* este un lucru prea esagerat. A pretinde dela cineva să-și facă ceea-ce trece peste puterile sale și apoi a te legăna în speranța, că ceea-ce tu ai pretins pe hârtie se va și duce în îndeplinire este o iluzie deșartă.

Da! Dela învățătorul nostru de pe sate nu mai putem pretinde să facă catehizația elevilor fără *pagubă* vădită în interesul *cultivării religioase* a tinerimei școlare. Ce e de făcut deci?

Cei mai mulți vor răspunde cu legile noastre bisericesti, cari pun această sarcină în căra preoților. E ușor a pune sarcini dela masa verde, dar e greu pentru cei în căra cărora se pun.

Preotul nostru este destul de însărcinat cu serviciul public și privat bisericesc. Pentru el e de ajuns purtarea oficiului său, încât ating chestiile de administrație bisericescă. El nu e numai preotul agendelor sale oficioase, ci totodată e silit să fie și episcopul, ba de multe ori și cantorul și crâșnicul bisericii.

În vremuri de vară, când oamenii sunt în toiul lucrului, nu ara eori vedem, cum preotul petrece la groapă pe câte un credincios decedat, fără crâșnic și cantor, folosindu-se de cine capătă la dispoziție. Subsemnatului i s'a dat prilej să vadă și un atare fenomen. Nu vorbim de comunele mari și puternice, cari sunt bineorganizate, ci vorbim de cotunele de prin munți unde atari fenomene sunt zilnice.

Cantorul, crâșnicul și clopotarul nu sunt plățiți, deci nu-i poți reținea.

Plata lor prin locuri inuntoase este, că preotul dă a treia parte din prinoasele și peste tot din venitele sale cantorului și celorlalți slugitori bisericești.

Din punctul de privire al meu asta nu este un vechiu și rău obicei de pe timpurile când preotul era pe aceeași treaptă culturală cu cantorul său.

Astăzi, slavă Domnului, diferența de culturi e enormă și totuși se mai susțin aceste stări antice.

Ar fi timpul, ca corporațiunile bisericești să se ocupe și cu regularea acestei chestii, devenită astăzi iminentă.

O mică contribuție în respectul acesta ași voi să dau eu prin ideile, ce le voi desfășura.

Părerea mea ar fi: să înființăm o școală centrală, în care să pregătim pe viitorii cantori, salarizați. Școala această să fie așa organizată, încât elevii ei să primească instrucția gratuit și în cât s'ar putea și susținerea. Apoi ea să aibă durata de un an. În această școală să primească elevii pe lângă cunoștințe de cântări și tipic și cunoștințe din *sfânta scriptură*, *istoria bisericii noastre*, cum și din *metodica învățământului religios*.

Făcând un examen de capacitate la sfârșitul anului am avea numai decât și pe *fiitorul catihet*, cum l'am dori.

Un bun plan de învățământ al studiului religios, o supraveghiere conștientoasă numeri, ce o săvârșesc acești noi pioneri ai culturai ne-ar asigura *dobândirea unei sigure și bune cultivări religioase a tinerimei noastre școlare din învățământul primar*.

Toate acestea sunt lucruri pe cari le putem ține numai *inimă și putere* să avem.

Știu, că nu se va răspunde cu chestia financiară, care e cea mai grea. Recunosc, că e greu, dar ea nu este imposibilă.

Și în urmă pentru apărarea *bunurilor noastre culturale de prima ordine* mai poate fi vorba de chestia financiară.

Ni se impune să nu șovăim în fața acestei probleme de cea mai mare însemnătate pentru *formarea viitoare a neamului nostru din această patrie*.

Dr. Petru Șpan.

Predică

la sărbătoarea sfinților arhangeli Mihail și Gavril

Iubiților creștini!

Cele mai alese ființe ale lui Dumnezeu sunt îngerii, și ca atari pururea văd fața lui Dumnezeu, îl preamăresc pre El neîncetat, prin împlinirea voiei și poruncilor lui. Ei sunt trimișii lui Dumnezeu și ca atari mijlocitori între oameni și Dumnezeu, de aceea chemarea lor se extinde și asupra noastră, primind noi chiar din s. botez un inger, carele este păzitorul nostru până dincolo de mormânt. De aici urmează datorința noastră de a cinsti pe îngeri și de ai chema întru ajutorul nostru, pentru ca ei să ne mijlocească dela Dumnezeu milă și iertare de păcate aici pe pământ

și să ne steie întru ajutor pentru a putea da „răspuns bun la înfricoșatul județ al lui Hristos“, când va să vie să judece lumea.

Sfânta Maică-biserică îngrijită fiind de binele sufletesc al fiilor săi, — n'a trecut nici odată cu vederea serviciile de ajutor ale îngerilor și de aceea cu recunoștința ficei bune a așezat în tot anul, ziua de astăzi întru amintirea și cinstirea sfinților îngeri, purtând această sărbătoare numirea sfinților arhangeli Mihail și Gavril, fiind ei mai marii Voievozi ai puterilor îngeresti.

De aceea iubiților, adunați fiind, noi în acest sfânt lăcaș dumnezeesc, aș vrea să folosesc ocaziunea zilei de azi, de o parte pentru cinstea și preamărirea sfinților îngeri, iar de altă parte pentru a Vă împărtăși iarăși cu câteva cuvinte sufletești, cari cuvinte aș dori să se așeze în inimile voastre așa, cum se așează sămânța cea bună în ogorul cel bine lucrat. Voind să vă vorbesc *despe însemnătatea sărbătoarei de azi*, adică despre *îngeri*, — vă zic: Cuvinte de învățătură grăiesc eu vouă, ascultați și le luați la inimă!

* * *

Îngerii sunt duhuri, despre ființa cărora nici un bun creștin nu se îndoiește, pentrucă dacă Dumnezeu sfântul printr'un singur cuvânt „*să fie*“, a făcut lumea din nimic și în lume pe om, iar în om aceea schinteie dumnezeiască, care deși nu se vede, totuși arată o lucrare oare-care, din care credem că *este suflet*, — atunci trebuie să credem că Dumnezeu a putut face și ființe, cari cad peste simțirile noastre și nu să văd, precum nu se vede nici sufletul; aceste ființe să numesc îngeri.

Bunul Dumnezeu a creat ceata cerească a îngerilor spre slujba mării Sale, mai înainte de celelalte făpturi, pentrucă, când a făcut Dumnezeu lumea l'au lăudat și s'au bucurat îngerii.¹⁾ Îngerii sunt așadar niște ființe mai înalte decât oameni și după s. Scriptură ei pururea sunt înaintea lui Dumnezeu, slugindu-i Lui și păzindu-ne pe noi. La început aceste ființe toate erau bune, căci Atotbunul Dumnezeu tot ce a făcut, a făcut numai bun. Precum însă toate lucrurile făcute spre un scop bun, rareori rămân bune până în sfârșit așa și dintre îngeri, uni începuseră a se mândri și a-și pune scaunul, mai sus de cum erau așezați de Dumnezeu. Astfel trufia i-a făcut să păcătuiască în contra voiei lui Dumnezeu și păcătuind perdură și dragostea și îndurarea lui Dumnezeu. Din duhuri bune ce erau, să facură vrăjmași lui Dumnezeu și așa prin pedeapsa dumnezească ajunseră a fi *duhuri rele*, și așa după cum zice sf. apostol Petru „Dumnezeu n'a cruțat pe îngerii cei răi, ce au greșit, ci legându-i cu lanțurile întunerecului, i-a aruncat în iad și i-a pus să fie păziți spre judecată“.²⁾

Îngerii, cari să umiliră, adică cei-ce au ascultat totdeauna cuvântul lui Dumnezeu, și să nizuiau a-i împlini voia, aceia au rămas și pe mai departe în starea fericită, de a să bucură pururea de fața lui zeu, slugindu-i întru toate cu frică și cu cutremur. Între acești îngeri, cari după cuvintele Mântuitorului sunt „fără număr“, este și oareșcare deosebire; unii sunt mai puternici, și mai aleși decât alții; așa după cum unii sunt mai aproape de tronul dumnezeesc decât alții. Cei mai de frunte sunt arhangeli Mihail și Gavril, pentru aceea să și numesc ei mai marii Voievozi ai oștirilor celor cerești. Despre aceștia aminteste mai adese ori, cartea cântărilor, sf. Scriptură.

¹⁾ Iov. 38, 7.

²⁾ Ap. Petru II. 2, 4.

Cine crede în cuvântul lui Dumnezeu depus în această sfântă carte, acela crede și în puterea mijlocitoare a îngerilor, pentru că în multe locuri, atât în Testamentul vechiu, cât și în cel nou, să amintește despre cetele îngeresti și despre îngeri voievozi, ca trimișii lui Dumnezeu, pentru a sprijini și ajutură pe omul ce s'ar abate dela calea adevărului și a dreptății.

În cartea facerii putem ceti, cum arhangelul s'a arătat lui Avram și i-a prevestit risipirea Sodomei și a Gomorei, pentru păcatele și fărădelegile oamenilor de acolo; tot atunci un înger a mântuit pe Lot de a scăpat fără nici o primejdie din Sodoma. Înger i-s'a arătat lui Iacob când fugia de mânia fratelui său Isav și l'a întărit ca să nu să teamă de mânia lui. În cartea Eșirei încă aflăm scrise cuvintele ce a zis Dumnezeu lui Moise: "Iată eu trimit îngerul meu, ca să meargă înaintea ta și să te ducă la locul, care am gătit ție. Cinsteste-l și ascultă de cuvintele lui".

Tot în Testamentul vechiu să scrie cum un înger a îmbărbătat pe judecătorul Ghedeon să se lupte în contra Madiamiților și indoindu-se el, l'a încurajat că „va bate pe poporul lui Madiam ca pe un om”; Ghedeon a și biruit și ca semn pentru acest ajutor a ridicat un altariu Domnului său.

Tot asemenea și în Testamentul nou aflăm multe scrise despre îngeri. Evangelistul Matei ne spune, că arhangelul Gavril, cași trimisul părintelui ceresc, a vestit preotului Zaharia în biserică, nașterea sfântului Ioan Botezătorul, iar fecioarei Maria nașterea dintr'însa a Mântuitorului și Rescumpărătorului lumii. Tot acest arhangel a sfătuit pe Iosif logodnicul Mariei, să i-a pruncul și pe mama lui și să fugă în Egipt, căci Irod voiește a perde pe pruncul Isus.

Îngeri s'au arătat Domnului Isus, când era aproape de moarte, ca să-l întărească. Tot îngeri s'au arătat muierilor la mormântul Domnului, spunându-le că a înviat.

Iar Mântuitorul Hristos zice, că la învierea cea de obște, va veni cu îngerii săi întru mărirea Tatălui.

Din aceste iubitorilor, putem înțelege, că s Scriptură ne învață, nu numai că sunt îngeri, cine arată și însemnătatea îngerilor pentru oameni, — cum ei ne păzesc întru necazuri și ne apără de cursa îngerilor răi, cari păcătuiind prin sumeții au fost aruncați în iad. Acești îngeri păcătoși se numesc și *duhuri necurate*, sau diavoli, iar uneori „*satană*” care înseamnă „contrar” fiindcă ar lucra totdeauna contra binelui.

Sfântul Vasilie încă zice: „Acesta să pune în potriua tuturor lucrurilor celor bune și adevărate și se bucură când vede pe om în năcaz, suspnând în nenorociri. Diavoli să numesc pentru că violenesc cum să ispitească și să amăgească pe oameni; ei caută în tot chipul cum să îndemne pe cei buni la săvârșirea lucrurilor celor rele. Zic pe cei buni, pentru că și Sfântul Ioan Gură de aur zice, că hoțul nu să silește să intre în casa unde să ține pleava, ci unde să ține aurul și argintul. Astfel și satana nu lăcomește la omul ce e afundat în adâncul păcatelor, ci mai vartos caută să prindă în cursa sa pe omul binelui, pe omul care grijește mai bine de sufletul său, știind că acela este omul lui Dumnezeu.

Fiecare avem câte un înger dela botez; nu însă a fiecărui înger este de asemenea putere. Ba putem vedea, că sunt prea mulți oameni stăpâniți de îngeri slabi, și așa și lucrările acelor oameni, sunt slabe.

Când glasul dulce al clopotului chiamă pe toți la sfânta maică biserică, atunci în fiecare creștin să deșteaptă îngerul său.

Pe creștinul bun — îngerul său bun — îl îndeamnă să intre în casa lui Dumnezeu, și acolo îl învață a se ruga cu evlavie pentru ajutorul de lipsă în viață. Sunt însă prea mulți, iubitorilor, cari sunt stăpâniți de îngeri slabi, și aceia nu-i lasă să se apropie de sfânta biserică. Satana reține prea pe mulți dela s. biserică; ba de câte ori să întâmplă că diavolul îl îndeamnă pe câte unul — ca atunci când alții se roagă — el stă cu capul greu răzimat de masa din casa diavolului, adevă din crăsmă!

Trist lucru iubitorilor, și mi e jale de sufletele acelora, cari nu se știu ruga, să le deie înduratul Dumnezeu înger tare și credincios, pentru ai stăpâni.

Mă cuprind fiori de îngrijorare iubitorilor, când văd că duhul cel rău are prea multe jertfe. De aceea vă zic: iubitorilor, „fiți deștepti și priveghiați, pentru că protivnicul vostru, diavolul, umblă ca un leu răgnind, căutând pe cine să-l înghită!”*) Să nu ne temem însă, căci deși puterea diavolului este mare, totuși el nu ne poate strica ușor. El este asemenea unui câine legat în lanț, care latră, dar nu poate mușca decât pe acela care să apropie de el.

Diavolul încă este așa. El cu sala nu poate să facă rău, ci prin viclenie, prin ispitire și prin înșelăciune, cere dela noi învoirea noastră, adevă vrea să câștige voința noastră, pentru a-și împlini el dorința. Să nu ne temem însă, căci pe partea noastră avem cetele îngerilor păzitori, cari prin puterea și numărul lor întrec cu desăvârșire cele ale duhurilor necurate. După învățătura Mântuitorului, fiecare dintre noi își are îngerul său păzitor, de aceea zice Isus: „Grijiți, ca nici pe unul din prunci să nu vătămați, că îngerii lor, totdeauna văd fața Tatălui meu, care este în cer”. Asemenea zice și s. Ieronim, că fiecare dela naștere are un înger păzitor. Acesta ne arată calea adevărată pe care trebuie să umblăm, împlinind voia lui Dumnezeu. Acesta ne păzește curățenia și ne ferește de chinuri și de boale; ne mângâie în năcazuri și morburi și ne apără să nu suferim pe nedreptul. Și mai cu samă ne apără atunci, când duhul cel necurat prin amăgiri și înșelăciune vrea să ne peardă sufletul.

* * *

Iubitorilor! Sărbătorind deci, amintirea sfinților îngeri, — din cuvintele mele veți fi înțeles însemnătatea sărbătorii de azi și acum nu-mi rămâne decât să vă zic: Apropiativă cu încredere de acest lăcaș dzeesc, ca aici împreună să ne rugăm, ca înduratul Dumnezeu să ne dăruiască tuturor înger de pace, credincios, îndreptător, păzitor sufletelor și trupurilor noastre, — și acel înger să ne steie întru ajutor nu numai aici pe pământ, ci să ne apere și înaintea Judecătorului celui prea înalt înblanzindu-l întru judecata sa dreaptă — la infricșatul județ al lui Hristos. Amin!

Zaharie Moga,
preot-capelan.

Învățământul catihetic.

Părintele Simeon Cornea a prezentat la conferința pastorală catihetică din tractul Aradului un elaborat relativ la planul de învățământ pentru propunerea religiei în școlile populare. Nepermitând timpul fizic a-și dezvoltă teoria sa, conferința a decis să se publice elaboratul în

*) Petru II, 5, 7.

»Biserica și Școala«. Urmând acestei hotărâri dam aici elaboratul precum urmează :

Învățământul religios în timpul din urmă ajungând în mâna preoților, mult s'a scris prin ziare pro și contra, unii strigau osana, alți ial-ial. Cei mai mulți învovățiau planul de învățământ, ba că nu sunt manuale ș. a.

În timpul din urmă a apărut mai multe manuale, dar toate încep materialul anului al II-lea, fără a prelucra materialul anului I, nizuindu-se fiecare autor a se ține strict de planul de învățământ.

Planul de învățământ spune că : „învățământul religiunii are să introducă tinerimea în evoluțiunea creștinismului și în special în evoluțiunea bisericeii ortodoxă română pe baza istoriei și adevărurilor religioase-morale profesate de creștinism.

„In anul prim se vor face numai pregătiri de lipsă pentru învățământul din religiune prin *istorioare și povestiri clasice*, de caracter religios-moral, potrivit gradului de pricepere al elevilor, scoasă din literatura noastră populară, apoi prin cântece și rugăciuni ușoare.

Pe baza acestora vor ajunge elevii la cunoștința naturală de Dumnezeu ca creator și susținător al lumii, se vor desvolta în ei sentimentele de ordine, purtarea cuviincioasă, ascultare și supunere, de iubire față de semenii săi, de dreptate și neadevăr, de milă și îndurare față de cei lipsiți și nenorociți.

Cele spuse până aci sunt niște generalități pe cari ale combate, sau a spune mai bine este imposibil.

Mergem mai departe la planul de învățământ :

„Materialul anului prim va consta din povestiri și fabule acomodată precum : Capra cu 3 iezi. Fata bărbată și fata lenese. Mama și fetița. Cei 3 fluturași și etc.“

Obiecțiunile mele vor fi față de acest material, arătând mijloacele prin cari am putea ajunge mai ușor scopul catehizării.

Deoarece scopul religiunii este în anul prim, ca elevii să ajungă la cunoștința naturală de Dumnezeu, trebuie să mișcăm fantazia copiilor, ca prin observarea naturei, în care băiatul și până la 6 ani a crescut să ajungă la cunoștința de Dumnezeu, nu prin povești din literatura sus expusă cerci nu sunt de gradul priceperii lui, ci să-i facem cunoscut cercul familiar, societatea în care trăește școala, natura și de aci ființa lui Dumnezeu. Din creațiune să apară toate însușirile lui Dumnezeu, pe cari băiatul cu mult mai ușor poate să le priceapă în *mod direct*, decât cum e precizat în planul de învățământ, în *mod indirect* din materialul sus expus.

Praxa de 15 ani m'a învățat a căută calea cea mai dreaptă conducătoare la scop. Am ajuns la convingerea, că *modul indirect* precizat în planul de învățământ nu duce la scop, sau dacă duce, apoi foarte târziu și nu cu băieții de 6 ani de pe sate.

Cu *modul indirect*, adică pe căi ocolitoare am petrecut timpul cu expunerea și memorizarea poveștilor, unor băieți cari nu știu ce e atențiunea, dar nici știu

reproduce ce au auzit în un fir logic, ba nici le este cunoscut materialul, căci altul n'a mai văzut capră etc.

Știu bine învățătorii, și o știm și noi, cât timp le trebuie până memorizează cu băieții a răspunde la unele întrebări din intuițiune, iar noi să enerăm poveștile, fie cât de micuțe, în timp scurt de 15—20 minute, în care timp nu este în stare băiatul a o reproduce, trece timpul și n'am ajuns rezultat, sau foarte puțin.

Cu abatere dela planul de învățământ spre a ajunge la cunoașterea lui Dumnezeu, eu am ales *modul direct*, cu care am ajuns aceea, că în câteva săptămâni cunoaște elevul ființa lui Dumnezeu, însușirile lui nu din povestiri despre *crearea lumii, Adam și Eva, Cain și Abel, Patriarhii, Profeti*, pruncul Isus, învățăturile lui, rugăciune despre *Îngerăș*, ceea-că pentru anul prim corespunde întru toate cu desvoltarea intelectuală a băiatului, corespunde pe deplin cu scopul religiunii: elevul cunoaște pe Dumnezeu, însușirile Lui, îi face să iubească pe Dumnezeu, pe părinți, bine făcătorii lor, să desvolte în ei sentimente de ordine, purtare cuviincioasă, ascultare și supunere, iubire față de semenii săi, milă și îndurare față de cei lipsiți.

Toate acestea nu prin povestiri scoase din literatura noastră, adică din cărțile de lectură pentru adulți, ci din istoria biblică, din care băieții cu mai mult rezultat cunosc pe Dumnezeu și însușirile lui: vecinic, atotputernic, făcător preaînțelept. Duh curat, prea bun, prea drept, toate le avem dela Dumnezeu, pretutindenea de față, atotștiutor, mângăitor, îndelung-răbdător.

Cu *modul direct* am ajuns aceea, că școlarul unele elemente din Testamentul Vechiu și Nou le învață în cl. I, nu povești cu capra, moșu, fluturaș, etc, ușurând materialul în cl. II, putând trece mai ușor peste părțile mai marcante din Test. nou și vechiu astfel ca în cl. IV să aibă cunoștința de revelațiunea divină, iar în cl. V și VI să studieze cu temei *catehizmul*, baza doctrinei bisericeii noastre.

Ne plângem, că poporul slăbește în credință! Când învață catehizmul? În cl. VI sunt 3—5 băieți.

Așa nu e bine!

Materialul anului prim l'am prelucrat tot, din care pot ceti unele părți, oprindu-mă la lecțiunea V care o am prelucrat în modul cum o predau. Acum să trec la anul al II-lea.

Planul de învățământ espune ca în anul acesta (II) să se propună istorioare biblice marcante din Test. v. indeosebi din viața patriarhilor, prin cari să se aprofunde și amplifice sentimentele și noțiunile religioase morale câștigate în anul prim.

Foarte bine! zice planul de învățământ mai departe:

Materialul ar fi: Facerea lumii, Raiul și cauza scoaterii din el, Cain și Abel, Noe și potopul, Chemarea lui Avram, Avram și Lot, Jertfa lui Avram, Iosif și vindecarea lui, Închisoarea și libertatea lui,

Frații lui Iosif în Egipt, Selăvia Izrailitenilor, Moise, Eliberarea Izrailitenilor, Izrailitenii în pustie (celea 10 porunci).

Rugăciunile de dimineața, la masă înainte și după școală, de seara.

Conform praxeii mele, materialul de sus expus pentru anul II într-o formă ușoară și spre a cunoaște pe Dumnezeu cu însușirile lui, l'am prelucrat în parte mare în anul I.

Nici nu aflu de bine, a predă elevilor numai o parte a bibliei, ci a face un extras din Test. vechiu și nou și apoi an de an a completa acel material, conform gradului de pricepere al elevului.

Așa în anul al II-lea să se înceapă cu scurta repetiție a celor din anul prim, apoi mergând mai departe începem cu Avram și Lot, Isac, Iacob, Istoria lui Iosif, Fii lui Iacob în Egipt și foametea, Viața Izrailitenilor în Egipt, Nașterea lui Moise, Aron, Marea Roșie, Izrailitenii în pustie, Cele 10 porunci, Isaia, Eremia Ezechiel și Danil, 10 lecțiuni până la Crăciun și ceva despre Nasc. Dlui.

Trecem la Test. nou Nașterea Domnului Isus, Maghi dela răsărit, Isus de 12 ani, Botezul Domnului, Isus alege apostoli, Câteva minuni, Isus la nunta din Cana Galilei, Isus liniștește marea, Isus vindecă 10 leproși, Isus vindecă orbul din naștere, Isus între prunci, Isus intră în Erusalim, Cina cea de taină, Prinderea lui Isus, Restignirea, Inmormântarea, Invierea Domnului în 26 lecțiuni. După fiecare lecțiune să pune *invățătura morală*. Altcum la finea manualului, care ar cuprinde materialul anului I și II vin rugăciunile mai obicinuite la poporul nostru.

Prin aceasta am ajuns acel scop, că atât pe cei din anul I cât și cei din al II-lea conform anutimpului mișcăm fantazia copiilor, deșteptăm sentimentul nobil, făcând să cunoască însușirile lui Dumnezeu și economia divină spre mântuirea omenimei, ceea-ce tot mai mult să completează an de an cu istorii din întreaga biblie conform gradului de pricepere al elevului.

(Va urma.)

Ședința literară publică a despărțământului pedagogic dela seminarul din Arad.

Societatea de lectură a despărțământului pedagogic a aranjat Duminecă în 9/22 Noemvrie, în sala festivă a institutului, o ședință literară, care a făcut o impresie foarte plăcută asupra publicului românesc.

Sala spațioasă a fost plină de public. Am văzut aproape întreaga inteligență întrunită din Arad și pe unii din provincie, cari au venit anume la Arad, ca să participe la prima ședință literară publică a pedagogilor.

Toate punctele din programă au fost splendid executate, așa încât nu odată a trebuit să aud, că aceste frumoase prestațiuni merită în adevăr și atenția și sprijinul publicului nostru românesc. O deosebită plăcere și impresie îți face, să vezi și să auzi elevii despărțământului pedagogic, cântând într-o disciplină desăvârșită sub înțeleapta conducere a elevului I. Barbulescu.

Punctul prim din programă a fost „Imnul...“ de P. Popoviciu, executat cu o rară precisiune din partea corului societății, la care au luat parte vre-o 20-25 de elevi.

Ședința a fost deschisă de d-l A. Sedean, președintele societății, prin o lungă și nimerită cuvântare, vorbind despre importanța școlii și bisericii, dela cari atârână viitorul nostru al tuturor. Trebuie să ținem totdeauna, continuă oratorul, în vedere idealul comun: „Litterae et virtus felicitas vestra“ — și să fim de principii conducători: „Progresare comună prin îndreptare reciprocă“.

După vorbire a urmat oda batdului român, V. Alexandri, care e tradusă aproape în toate limbile europene și pusă în muzica de compozitorul italian Marchetti. Poezia, cu care poetul a câștigat dintre 56 de concurenți cupa de aur la Mantpellier, a fost bine declamată de C. Vulpe.

„Trei Doamne și toți trei“, frumoasa poezie a poetului țărănimei, G. Coșbuc, a fost declamată de simpaticul și inteligentul elev V. Mangra, care a fost viu aplaudat.

Poezia „Frații Jderi“ a fost predată cu o rară istețime de G. Fărcașiu, ceace au dovedit aplausele de cari a fost împărțită.

La dorința publicului a urmat, afară de programă, „Pribeagul“ de Popoviciu — Flechtenmacher, executat într'un mod artistic de corul societății. A urmat apoi dizertația „Insușirile personale ale învățătorului“ de A. Sala, care a fost bine (alcătuită) și foarte instructivă, pe care publicul a aclamat-o cu căldură. Dânsul ne spune că autoritatea învățătorului și preotului depinde dela armonia și bunăînțelegerea, ce trebuie să existe între ei; împreună trebuie să muncească pentru educațiunea tinerimei și a poporului nostru.

Au mai urmat trei declamări, două puncte de cor și cuvântul de încheiere. — Aceste declamări au fost cele mai splendide prestațiuni, ceace au dovedit și aclamațiile puternice și sgomotoase din partea publicului.

„Nunta Zamferei“, creația genialului poet Coșbuc, care la publicarea ei în Convorbiri literare, a deșteptat o admirațiune generală, a fost foarte plăcut predată de G. Olariu. Unul dintre cei mai aprofundați critici, a citit de 17-ori aceasta capodoperă la apariția ei, emoționat și încântat fiind de comorile neprețuite, ce se află în ea. Aceasta poezie, în care Coșbuc redă veselie fără margini a poporului românesc, se pare a fi făcut cea mai bună impresie asupra publicului ascultător, cu deosebire asupra damelor, cari recitau:

— „dar toată 'n tot frumoasă, cât eu nici nu pot o mai frumoasă să-m' socot, cu mintea mea“.

„Plugul blăstămat“ a fost declamat de Gavr. Mihața, care cu talentul său declamatoric a stârnit în inimile ascultătorilor un sentiment de compătimire și durere față de falnică Româncă și pruncuțul ei. Cu o interpretare artistică predă curajosul declamator poezia, culminând cu vorbele tristei Românce:

„Vrei să ne prăzi tu, Vodă, avutul strămoșesc?
A! dacă nu ai teamă de trăsnetul ceresc,
Na! zi să treacă plugul pe-al meu copil din fasă,
Ca să-ți rămână 'n lume pomina ucigasă“!

„Jidanul în rai“, din care nici cum nu vrea să iese, a plăcut foarte mult publicului. L. Cioban, care a predat poezia, se pare a fi în curat cu firea și pronunțarea Jidanului, producând un efect neașteptat, dovadă au fost aplausele sgomotoase.

„Morar“ de Chiriac și „Vivandiera“ de Dima-Flechtenmacher perfect executate, au fost punctele de culminațiune a corului, dirijat de elevul amintit, care merită toată lauda.

Aplauzele sgomotoase și entuziaste nu au fost convenționale, ci o adevărată erupțiune de însuflețire sinceră, care a făcut corul, ca să repețească „Vivandiera”.

Cuvântul de încheiere l-a rostit P. Ciongradi, v.-prezidentul societății, mulțumind publicului pentru sprințul atât moral, cât și material. Dânsul amintește scopul nobil: augmentarea bibliotecilor de curs, pentru cari s'a aranjat ședința literară și fără de cari azi un institut bun nu poate fi.

Rugăm pe P. d-l director și pe d-l profesor A. Seđean, conducătorul societății, ca să ne onoreze mai des cu atari prestațiuni literare, cari numai fală pot aduce institutului și fiind totodată și un mijloc admirabil de educație socială pentru tinerime.

CRONICA.

Introducerea noului protopresbiter al tractului Vașcău. Duminecă, 9/22 Nov., a. c., s'a introdus la Vașcău nou alesul protopop *Adrian P. Deseanu* fost paroh în Jaca. Instalarea s'a făcut prin comisarul konzistorial, părintele asesor referent *Andrei Horvath*. A primers serviciul divin săvârșit de comisar, noul protopop și administratorul de până aci *Moise Popoviciu*, preot în Șeghiște. După încheierea serviciului divin au urmat recepțiunile clerului, învățătorimii și a poporului, iar la 1 oară p. m. s'a început banchetul, în decursul căruia s'au ținut mai multe toaste.

Uram noului protopop activitate rodnică.

Hirotoniri. P. S. Sa Domnul Ep.scop diecezan a hirotonit pe următorii candidați de preoție: pe Pavel Bogoevici din Bănia comitatul (Carășeverin), la 1/14 Nov. întru diacon, iar la 6/19 Nov. a. c. întru prezviter pentru parohia Bănia din protoprezbiteratul Mehadia, dieceza Caransebeșului; pe Alexandru Atnaja din Vraniu, cottul Carășeverin, întru diacon la 6/19 Nov. iar la 7/20 Nov. întru prezviter pentru parohia Vraniu, pprezviteratul Biserica-albă, dieceza Caransebeșului; pe Mron Grecu din Șiria, întru diacon la 7/20 Nov. iar la 8/21 Nov. întru prezviter, pentru parohia Bărsa protoprezviteratul Butenilor; Laurenție Juga din Măgulecea, la 8/21 Nov. întru diacon, iar la 11/24 Nov. întru prezviter pentru parohia Măgulecea, ppopiatul Hălmagiului.

Colecțiuni de predici a profesorilor dr. T. Tarnavschi, dr. E. Voiuțchi se va pune peste câteva zile sub tipar. Pentru a mă putea orienta în privința numărului exemplarelor, rog pe toți acei domni, la cari s'ar mai afla liste de abonament, să le retrimită pe adresa scrisului. Caransebeș la 30 Oct. 1908. Dr. Dimitrie Cioloca profesor.

Instruarea analfabeților. Reuniunea învățătorilor gr. cat. români din arhidieceza Blajului încă a luat hotărâre pentru instruirea analfabeților în cursuri de iarnă. Totodată a pus 10 premii pentru învățătorii, cari vor arăta cele mai bune rezultate pe acest teren.

Iubileul Papei. Duminecă s'a serbat în catedrala apostolilor Petru și Pavel din Roma, iubileul de 50 de ani preoție al papei cu o pompă foarte mare. A celebrat însuși Sf. Sa Pontificie liturgia festivă cu o asistență foarte mare. În biserică erau 50,000 oameni, între cari mulți membri ai diferitelor case domnitore.

Au sosit la Roma din acest incident 28 cardinali și peste 300 de episcopi.

Moșie nemeșcă în mâni românești. Banca românească „Progresul” din Iliia, a cumpărat zilele astea moșia nemeșcă a dlui Simon Gabor de acolo, cu castel cu tot, cu prețul de 74,000 cor. O va parțela și împărți între Români economi, cari vor plăti băncii pe rind. Lucru de laudă!

Școală cu analfabeții. Comitetul parohial gr.-or. rom. din Bătania, în ședința sa de Sămbătă, 21 Noemvrie, a hotărât unanim deschiderea școlii de adulți. Va propune învățătorul Gh. Popovici.

Neerolog. Subscriși, adânc pătrunși de durere, aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoscuților, că mult iubita noastră mamă, soră, soacră, bunică și străbunică, văduva preoteasă Maria Nicoară născută Muntean, după lungi și grele suferințe, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, Luni în 23 Nov. n., la 10 ore a. m., în al 71-lea an al etății, împărțită fiind cu sfințele Taine. Rămășițele pământești ale adormitei se vor așeza spre vecinică odihnă Marți în 24 Nov. n. la orele 2 d. am., în cimiterul gr.-or. rom. Deva. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Deva, la 23 Noemvrie n. 1908. August A. Nicoară, fiu. Sofia Covaciu n. Muntean, soră. Ghița Ciureu, Florica Milcovici, n. Ciureu, Dragutin Milcovici, nepoți. Lucreția de Costa Nicoară, noră. Petru Muntean, Miron Muntean, Alexandru Covaciu, George Nicoară, nepoți. Dita Milcovici, strănepoată.

Cursuri de analfabeți. Biroul despărțământului protopopesc al Aradului a adresat președinților comitetelor parohiale și oficiilor parohiale, în chestia cursurilor de analfabeți următoarea laudabilă adresă: Mult On. Dle! Reuniunea învățătorilor români întrunită în adunarea generală în Radna, fiind străbătută de spiritul de redeştere ce se manifestă în poporul nostru și mănăta de dorul de a arunca sămânța unei noi vieți demnă de trecutul acestui popor, cu mare însuflețire și cu cea mai curată abnegațiune a luat asupra sa sarcina, de a instrui analfabeții în scris și cetit. Aceasta muncă grea va fi sigură de izbândă, pentru că farul conducător în străbaterea acestui drum spinos e inima vie a adevărului, idealul dătător de viață ce însuflețește această învățătorime, care a crezut sosirea timpului suprem de a trece dela teorii frumoase și la fapte și și mai frumoase. Acest început fiind o încercare laudabilă conziderată din punct de vedere al însemnătății ei, va întâmpină poate mari greutăți. Descurajarea însă nu cuprindă pe nime, pentru că adevărul numai prin muncă proprie, îndelungată și bine chibzuită se impune. Premergând cu aceste, în înțelesul circularului comitetului central și a hotărârilor aduse de conferința tractuală, — vă rugăm ca pentru ducerea la bun sfârșit a acestei sfinte cauze, a vă pune în conțelegere cu învățătorii și comitetul parohial, ca studiind mijloacele de cari aveți lipsă (încălzit, luminat etc.) să puteți face pașii necesari pentru fixarea timpului înscrierii și începerii cursurilor de instrucțiune, cari nu pot fi mai târziu de 1 Dec. st. v. a. c. Onoratul oficiu parohial este rugat a vesti și explica acest pas al învățătorimeii noastre și în s. biserică în Dumineca premergătoare de începerea cursurilor, avizând totodată și antistia comunală pentru prevenirea presupunerilor rele. Despre rezultatul acestor cursuri până cu finea lune Febr. 1909 veți binevol în înțelegere cu învățătorii a comunica biroului despărțământului arădan. Arad, la 12/25 Noem. 1908. Ioan Vanou, președinte. Nicolae Cristea, secretar.

Concurse.

Pe baza rezoluției Vener. Conz. de sub Nr. 7110/1908, se publică din oficiu concurs pentru îndeplinirea următoarelor stațiuni învățătorești:

1. *Căcărau*: În bani 300 cor., conferință 10 cor., scripturistica 8 cor., 10 șinice bucate (jumătate grâu, jum. cucuruz), 5 stânceni de lemne și pentru sala de învățământ, cvartir și grădină.

2. *Ignești*: În bani 100 cor., 10 Hl. grâu 10 Hl. cucuruz, 10 jug. pământ, 6 stânceni de lemne din cari se încălzește și școala, conferință 10 cor., scripturistica 10 cor., cvartir și grădină.

3. *Minead*: În bani 200 cor. 4 Hl grâu, 4 Hl. cucuruz, scripturistica 5 cor. conferință 6 cor. 5 stânceni de lemne din cari se va încălzi și școala, cvartir și grădină.

4. *Mustești*: În bani 181 cor. 6 jug. pământ, far. 15 cor., 6 șinice grâu, 6 șinice cucuruz, 8 stânceni de lemne și pentru școală. Scripturistica 8 cor. conferință 16 cor. Cvartir și grădină.

5. *Neagra*: În bani 200 cor. 4 șinice grâu, 4 șinice cucuruz, lemne 32 coroane, scripturistica 4 cor. Cvartir și grădină.

6. *Păușeni*: În bani 330 cor. conferință 20 cor. scripturistica 10 cor., curatorat 48 cor. 32 metri lemne și pentru școală.

7. *Susani*: În bani 160 cor. 6 șinice bucate, 4 stânceni de lemne, 2 măsuri mazere. Scripturistica și conferință 16 cor. Cvartir și grădină.

8. *Văsoaia*: În bani 200 cor; 1/2 sesie de pământ 40 cor. 10 șinice bucate (jumătate grâu, jum. cucuruz), 8 stânceni de lemne și pentru școală. Conferință 12 cor. Scripturistica 8 cor. Cvartir și grădină.

La toate aceste se înțelege și sperativa întregire de stat. la timpul său conform art. de lege XXVII din 1907.

Doritorii de a ocupa vre-una din stațiunile de sus, recursele adresate respectivului comitet parohial și ajustate cu documentele prescise, vor avea ale subșternele oficiului protopopesc din Buteni (Butyin) com. Arad, până la 30 zile dela publicarea în acest organ a primului concurs, având a se prezenta în careva Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din comuna în care a recurs, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

În conțelegere cu: *Traian I. Magier* pprezv. insp. școl. 1-3 gr.

Pentru îndeplinirea stațiunei învățătorești *Leheceni*, din tractul Vașcoului, se publică concurs cu termen de alegere de 30 zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: În bani 480 cor., lemne în preț de 80 cor., cvartir și grădină.

Cei-ce doresc a ocupa acest post, sunt poștiți a-și înainta rugările lor, ajustate conform regulamentului și adresate comitetului parohial, subsemnatului în Segyest u. p. Riény, iar în vre-o Duminecă ori sârbătoare se vor prezenta în biserică din Leheceni, spre a se face cunoscuți poporului.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu* adm., pprezvit. 1-3

Pentru îndeplinirea postului învățătorec din *Bălaia*, protopresbiteratul Peștesului, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile în „Biserica și Școala”.

Emolumentele: 1. Cvartir liber, culină, cămară și grădină de legume. 2. Pământ arător și rit, prețuite în 100 cor. 3. Dela 100 nre case. a 1/2 vică bucate, prețuite 120 cor. 4. Câte 60 fileri în bani, fac 60 cor. 5. Venitele stolare 20 cor. Alegându l are să conducă strana în Dumineci și sârbători. fără nici o altă remunerațiune.

Doritorii de-a ocupa acest post sunt avizați. ca petițiile lor, ajustate regulamentar și adresate comitetului parohial din Bălaia, să le înainteze P. On. Of. ppeșc în Mezöteleg în termenul concursual, având dânsii până cu 8 zile nainte de expirarea concursului să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Bălaia, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu* pprezbit. 2-3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunei învățătorești din comuna *Vidra*, ppiatul Halmagiului, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Dotăția împreună cu acest post este: 1. În bani gata din casa cultului 524 cor. 2. Lemne în natură prețuite în 56 cor., din care are a se încălzi și sala de învățământ. 3. Salar pentru cantorat 20 cor. 4. Pentru conferința învățătorească 30 coroane. 5. Pentru scripturistica școlii 10 coroane.

Alesul învățător e îndatorat a îndeplini și cantoratul la s. biserică fără altă remunerațiune, iar la înmormântări unde va fi poștiit va primi 50 fl. de asemenea a provedea instrucția în școala de repetiție.

Recurenții sunt avizați, ca recursele lor ajustate cu documentele legale de evalificațiune și adresate com. par din Vidra să le subștearnă până la termenul sus indicat P. O. Oficiu pprebiteral al Halmagiului (Nagyhalmagy) și să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic sub durata concursului în s. biserică din Vidra.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar* pprezbit. 2-3

Pentru întregirea vacantului post de paroh din *Checheș*, tractul Belinț, să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. O sesiune parohială de 32 jugăre, parte arător, parte fânaț. 2. Întregire dela stat, care până acum, pentru preot cu mai puțin de VIII clase, a fost la an 605 cor 76 fileri 3. Bir preoțesc, câte 6 oche de cucuruz sfârmat dela fiecare număr de casă și 4. Stolele uzuale.

Reflectanții la această parohie de clasa a II-a, cari pot să aibă, în senzul înaltului rescript consistorial de sub Nr. 6839 din 25 Octomvrie v. a. c., evalificațiune și numai pentru parohii de clasa a III-a, au să-și instrueze petițiile lor conform legilor în vigoare și, pe calea oficiului protopopesc gr. or. rom. din Bélincz, Teines-megy, să le adreseze respectivului comitet parohial, fiind poștiți a să prezenta odată, în lăuntru termenului concursual, și în sf. biserică din Checheș, spre a-și arăta îndemânătatea în tipic și cântare, eventual în oratorie și celebrare.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sârb* pprezvit. 3-3